

Usikkert kunnskapsgrunnlag

Dag Furuholmen tar feil når han hevder at forskning med sikkerhet kan si noe om effekten av delt bosted for de minste barna.

TEKST

Wenche Mobråten

PUBLISERT 3. januar 2017

OMSORGSRETT

I TIDSSKRIFT FOR Norsk psykologforening nr. 12/2016 hevder Dag Furuholmen at Bufdir er av den oppfatning at delt omsorg ikke er det beste for barna, til tross for at omfattende forskning viser det motsatte. Dette er ikke riktig. Vi ønsker derfor å få komme med noen presiseringer.

Kunnskap viser at det er best for barn at foreldrene i størst mulig grad samarbeider om og er like deltagende i utøvelsen av omsorgen for sine barn. Delt omsorg er ofte til barnas beste.

Dag Furuholmen henviser trolig til brosjyren «Barns beste ved samlivsbrudd», der vi gir uttrykk for at det bør utvises varsomhet med å etablere hyppige overnattingsamvær for de aller minste barna (0–3 år). I debatten om delt bosted som har versert det siste året, er det helt betimelig satt spørsmålstegn ved kunnskapsgrunnlaget knyttet til vår anbefaling for de aller minste barna (0–3).

I den sammenheng har vi vist til en svensk kunnskapsoppsummering fra 2015,^[1] som konkluderer med at det ikke finnes forskning som direkte og med sikkerhet kan fortelle oss noe om effekten av delt bosted for de minste barna. Det er derfor ikke riktig som Dag Furuholmen hevder, at det foreligger empirisk forskning som med sikkerhet kan fortelle oss noe om effekten av delt bosted for *de minste barna*.

Grunnen til at vi legger vekt på kunnskapsoppsummeringer, og da særlig systematiske oversikter, er at de er en syntese av alle relevante studier, basert på strenge inklusjonskriterier. Siden en systematisk oversikt stiller strenge krav til enkeltstudienes kvalitet og er en sammenfatning av disse, kan man, i motsetning til der det kun vises til enkeltstudier, trekke slutninger. Basert på en systematisk oversikt kan vi enten konkludere med at et tiltak har positiv eller negativ effekt, eller at det ikke finnes tilstrekkelig forskning til å konkludere i det hele tatt. Og det er det siste som er tilfellet her.

Det vil si at vi per i dag verken har tilstrekkelig kunnskap til å si at de minste barna tar skade av hyppige overnattingsamvær, eller tilstrekkelig kunnskap til å si at de ikke gjør det. Poenget er at vi ikke vet. Derfor bygger våre anbefalinger på det vi vet i henhold til generell utviklingspsykologisk kunnskap om de minste barnas behov. Og det vi vet, er at de aller minste barnas psykologiske kapasitet til å tåle stress er begrenset sammenlignet med de eldre barna. Både nervesystemet og kognitive funksjoner er langt fra ferdig utviklet, og behovet for stabilitet og kontinuitet er da særlig viktig.^[2]

Brosjyren bygger nettopp på denne kunnskapen, som vi mener er tilstrekkelig til å gi generelle råd til foreldre om å *utvise varsomhet* når de skal lage en plan for overnattingsamvær for de aller minste. Det handler ikke om hvorvidt det er mor eller far som er best for barnet, men om barnets kapasitet til å skifte miljø og rutiner.

Det betyr ikke at ikke begge foreldrene skal være like deltagende og til stede i de aller minste barnas liv. Tvert imot. Vi mener det er mulig både å ta hensyn til de minste barnas begrensede kapasitet til skiftende miljø og deres behov for faste rutiner, og å sikre at begge foreldre er involvert i den daglige omsorgen av barnet. Begge foreldrene bør være en del av barnets daglig rutiner, og det er begge foreldrenes ansvar å sikre dette. Det handler om å utarbeide gode samværløsninger som er til det beste for barnet.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget ytterligere, og eventuelt avdekke kunnskapshull, har vi gitt Kunnskapscenteret for helsetjenesten i oppdrag å utarbeide en systematisk oversikt om effekten av delt bosted på barns utvikling og psykiske helse. Vi vil derfor vente til rapporten foreligger før vi vil vurdere behovet for ytterligere forskning.

Om vi noensinne vil få et entydig svar på at en bestemt samværsordning er til det beste for de aller minste barna, er tvilsomt. Hva som passer det enkelte barn og den enkelte familie, vil avhenge av ulike faktorer hos barnet og familien. Vi vil uansett fortsette å arbeide med å utvikle et best mulig kunnskapsgrunnlag for våre anbefalinger. I den sammenheng vil vi konsultere fagfolk og forskere på feltet og søke å enes/samles om hva de aller minste barna trenger når foreldre ikke bor sammen.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 1, 2017, side 119-120

TEKST

Wenche Mobråten, avdelingsdirektør i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet